

УДК 338.46

Прокопенко Ірина Адольфівна

*доцент кафедри міжнародної економіки
Університет Державної фіскальної служби України*

Сальніченко Вікторія Володимирівна

*студентка
Університету Державної фіскальної служби України*

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ В УКРАЇНІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

***Анотація.** Досліджено роль та значення податкового консультування в Україні. Розглянуто види та напрямки податкового консультування; визначено проблеми та вказано напрямки регулювання діяльності податкових консультантів.*

***Ключові слова:** податковий консультант, податки, внутрішнє податкове консультування, зовнішнє податкове консультування.*

Постановка проблеми. Для будь-якої держави збільшення доходів за рахунок податкових надходжень є одним із найважливіших завдань. З іншого боку, платники податків намагаються мінімізувати податкове навантаження. У зв'язку з цим, інтереси держави та платників податків мають бути врегульовані за допомогою встановлення справедливої величини податкових вилучень та оптимізації податкових зобов'язань. Саме тому виникає необхідність податкового консультування з метою вибору найбільш вигідного варіанту економічної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності як з точки зору зростання їх доходів, так і

зниження витрат на сплату податків з урахуванням законодавчих обмежень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження питань розвитку податкового консультування здійснили: Безпалько І., Буссе Р., Балакин В., Кіріна Л., Ткачик Ф., Чернік Д. та ін. Незважаючи на значний внесок зазначених вчених, питання ролі та значення податкового консультування в Україні залишається дискусійним.

Невирішені раніше проблеми. Постійне вдосконалення діючої системи оподаткування в Україні та посилення її фіскальної спрямованості істотно ускладнює розрахунок багатьох видів податків та зборів. А це, в свою чергу, зумовлює значні витрати на підготовку податкової звітності і проходження процедур податкового контролю. Платнику податків складно самостійно розібратись у питаннях виконання своїх податкових зобов'язань, тому він змушений звертатись за допомогою до податкових консультантів. Відбувається багато дискусій щодо форм, способів та видів податкового консультування. Не менш актуальним питанням є також виокремлення його у окремий вид діяльності.

Мета. Головна мета статті – виявлення проблемних питань розвитку податкового консультування та визначення напрямів врегулювання діяльності податкових консультантів в Україні.

Виклад основного матеріалу. В даний час в Україні надання податкових консультацій здійснюється Державною податковою службою України (далі - ДПС України) а також громадськими і професійними організаціями. Податкова консультація, яка надається ДПС України, - це допомога контролюючого органу конкретному платнику податків стосовно практичного використання конкретної норми закону або нормативно-правового акта з питань адміністрування податків чи зборів, контроль за справлянням яких покладено на такий контролюючий орган [5, С. 35].

В Україні створена Всеукраїнська професійна громадська організація «Спілка податкових консультантів України», яка ставить за мету ряд практичних завдань з удосконалення податкової системи України та актуалізації податкової політики. Одним із важливих досягнень цієї організації є введення професії «Консультанта з податків і зборів» [4].

Крім того, консультантами, які можуть надавати послуги із питань оподаткування, можуть бути : юристи та економісти, які спеціалізуються в сфері оподаткування, а також аудитори і аудиторські компанії та ін. [1].

Зазвичай, платники податків віддають перевагу приватним консультаціям фахівців у сфері оподаткування, адже такі послуги пов'язані з індивідуальним підходом щодо розв'язання проблеми та є більш оперативними. Крім того офіційні консультації податкових органів носять формальний характер та, зазвичай, зводяться до тлумачення норм податкового законодавства та не є достатньо інформативними [2].

Розрізняють наступні види надання податкових консультацій : усні; письмові; податкові експертизи; складання документів; представлення інтересів платника податків; ведення справ платника податків [3].

Варто зауважити, що податкове консультування має проводитися тільки зі згоди та бажання платників податків, на підставі довіреності, що видається фізичною особою або на основі договору між податковим консультантом та конкретною фізичною або юридичною особою.

Можна виділити наступні види податкового консультування : внутрішнє консультування; зовнішнє консультування [5, С. 51].

Внутрішнє консультування проводиться податковою службою, яка може бути представлена фінансовим відділом, бухгалтерією, юрисконсультом тощо та в той же час є професійним, спеціальним органом, який повністю незалежний та неупереджений.

Зовнішнє податкове консультування здійснюється організацією чи окремим податковим консультантом, які професійно займаються даним

видом діяльності та дотримуються вимог вітчизняного законодавства в сфері оподаткування. Обов'язковою вимогою при зовнішньому податковому консультуванні є укладення договору .

Необхідно наголосити, що в даний час податкове консультування є відносно новим напрямком діяльності, у становленні якого спостерігається ряд проблем і труднощів, які необхідно вирішувати. Насамперед, - це нормативно-правове регламентування податкового консультування. В даний час не існує певного спеціалізованого закону, який би регулював та контролював діяльність податкових консультантів.

Також проблемним питанням є те, що більшість кваліфікованих консультантів є досить високо оплачуваними і такими послугами можуть скористатися тільки великі корпорації та крупний бізнес. Зазвичай, такі компанії створюють окремий відділ консультування безпосередньо на своєму підприємстві. В той же час, малому та середньому бізнесу досить важко самостійно прорахувати податкову стратегію, яка спрямована на забезпечення беззбиткової діяльності.

Варто також зауважити, що в даний час не потрібно мати спеціальну освіту та ліцензію на право ведення консалтингової діяльності в сфері оподаткування. Для того, щоб працювати у якості консультанта з питань оподаткування, потрібно зареєструватися як індивідуальний підприємець чи юридична особа. Зазвичай, такі податкові консультанти не несуть відповідальності за неправильно надані рекомендації. Наслідком такої діяльності стають проблеми із виконанням податкових зобов'язань суб'єктами підприємницької діяльності.

Висновки. Податкове консультування виконує важливу роль та є вкрай необхідним для налагодження партнерських відносин між податковими органами та суб'єктами підприємницької діяльності та сприяє підвищенню ефективності сплати ними податків та зборів.

В даний час в Україні існують два види податкового консультування:

1. Внутрішнє (відомче), яке знаходиться у компетенції ДПС України, яка надає податкові консультації на безоплатній основі шляхом задоволення звернень суб'єктів господарювання та громадян а також надання відповідей на запитання у письмовій формі, телефоном за допомогою голосових повідомлень та у вигляді приватних послуг. Проте податкові органи не мають можливості розбиратися в приватних тлумаченнях в силу обмеження термінів проведення контрольних заходів.

2. Зовнішнє - приватні послуг, які можуть надаватись юридичними, адвокатськими, аудиторськими, консалтинговими та іншими суб'єктами. Однак такі послуги є досить високооплачуваними та інколи ризиковими для платників податків, які їх замовляють. Ця категорія податкових консультантів не несе відповідальність за неправильність виданих рекомендацій, які в свою чергу можуть привести до серйозних проблем у платників податків.

Введення в Україні інституту податкових консультантів та Закону України «Про податкове консультування в Україні» є важливим та необхідним завданням щодо врегулювання діяльності податкових консультантів.

Література

1. Безпалько І.Р. Теоретико-методичні засади податкового консультування в Україні / І.Р. Безпалько // Ефективна економіка. 2015. № 11.
2. Буссе Р. Податкове консультування і його громадська вигода: досвід Німеччини / Р. Буссе. URL: http://oriental-group.com.ua/news-read_ua.php?id=37 (дата звернення : 09.09.2019)
3. Налоговое консультирование: Учеб. пособие / Д.Г. Черник, Л.С. Кирина, В.В. Балакин; науч. ред. Д.Г. Черник. М.: Экономика, 2009. 439 с.

4. Офіційний сайт Спілки податкових консультантів України. URL: <http://www.taxadvisers.org.ua> (дата звернення : 20.10.2019)
5. Ткачик Ф.П. Податкове консультування. Навчальний посібник / Ф.П. Ткачик – Тернопіль: Вектор, 2015. 252 с.